

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 399/2024-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Svätoslavom Vaškom, advokátom, Baštová 5/A, Bardejov, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5CdoPr/3/2024 z 29. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

- Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd označeným rozsudkom najvyššieho súdu. Napadnutý rozsudok navrhuje zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.
- Sťažovateľ sa v procesnom postavení žalobcu domáhal na Okresnom súde Poprad (ďalej len „okresný súd“) určenia, že skončenie pracovného pomeru zo strany žalovaného je neplatné. Zároveň žiadal priznanie náhrady mzdy.
- Žalovaný so sťažovateľom uzatvoril pracovnú zmluvu 22. septembra 2016 s nástupom do práce 27. septembra 2016. V ten istý deň uzatvoril so sťažovateľom aj dohodu o dočasnom pridelení podľa § 58 Zákonníka práce (ďalej aj „ZP“) s dočasným pridelením u užívateľského zamestnávateľa v Českej republike.
- Neskôr žalovaný sťažovateľovi zaslal poštou dokument označený ako „Rozviazanie pracovného pomeru“ datovaný 13. októbra 2016. Podľa obsahu listu mal pracovný pomer skončiť 13. októbra 2016, hoci bol reálne podaný na poštovú prepravu 14. októbra 2016. Dôvodom skončenia

pracovného pomeru boli neospravedlnené absencie sťažovateľa v práci v dňoch 11. októbra – 13. októbra 2016.

5. Sťažovateľ v podanej žalobe namietal, že rozviazanie pracovného pomeru nie je určité, lebo z neho nie je zrejmé, akým spôsobom zamestnávateľ končí so zamestnancom pracovný pomer, absentuje v ňom paragrafové znenie a dokument bol odoslaný 14. októbra 2016, pričom pracovný pomer mal skončiť o deň skôr.

6. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 20Cpr/9/2016 z 24. marca 2017 žalobu zamietol a skončenie pracovného pomeru vyhodnotil ako okamžité skončenie pracovného pomeru podľa § 68 ods. 1 písm. b) ZP.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v poradí druhým rozsudkom č. k. 9CoPr/2/2021-153 z 26. augusta 2021 potvrdil rozsudok okresného súdu. Podľa odôvodnenia krajského súdu zo spornej písomnosti je jasné, že dôvodom skončenia pracovného pomeru je hrubé porušenie pracovnej disciplíny spočívajúce v neospravedlnených absenciách, písomnosť bola vyhotovená v lehote predpokladanej § 68 ods. 2 ZP. Skutočnosť, že nejde o výpoveď, ale o okamžité skončenie pracovného pomeru, podľa krajského súdu vyplýva práve z dátumu, ku ktorému mienil žalovaný so sťažovateľom skončiť pracovný pomer (13. októbra 2016). Ďalej krajský súd poukázal na to, že § 70 ZP je nutné vykladať v spojení s § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Okrem toho pri výklade vôle môžu istú úlohu zohrávať aj okolnosti, ktoré existovali a ktoré boli zamestnancovi objektívne známe v čase, keď mu bol úkon skončenia pracovného pomeru doručený. Krajský súd, vychádzajúc z obsahu písomnosti, považoval za preukázané, že v danom prípade išlo zo strany žalovaného o okamžité skončenie pracovného pomeru. Uviedol, že napriek dátumu uvedenému v písomnosti účinky skončenia pracovného pomeru nastali až momentom doručenia sťažovateľovi. Nad rámec týchto záverov poukázal odvolací súd aj na vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľa na pojednávaní, ktorý uviedol, že „... došlo k porušeniu právnych predpisov o okamžitom skončení pracovného pomeru...“, a následné tvrdenia o tom, že mohlo ísť aj o výpoveď, sa mu javili ako účelové.

8. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

9. Vo vzťahu k namietanému odklonu podstatou dovolania bola námietka, že dokument žalovaného označený ako „Rozviazanie pracovného pomeru“ nie je určitý, je nezrozumiteľný, nie je z neho zrejmé, akým spôsobom končí zamestnávateľ pracovný pomer so zamestnancom, absentuje v ňom paragrafové znenie, podľa ktorého by bolo možné určiť spôsob skončenia pracovného pomeru, bol odoslaný žalobcovi podaním na poštovú prepravu až 14. októbra 2016 a skončenie pracovného pomeru bolo datované spätne ku 13. októbru 2016. Sťažovateľ tvrdil odklon krajského súdu od rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/191/2009, sp. zn. 8Sžo/41/2008, sp. zn. 5Cdo/42/2010 a sp. zn. 7MCdo/12/2011.

10. Vadu zmätočnosti sťažovateľ odôvodnil tým, že z rozsudku krajského súdu nie je zrejmé, prečo rozviazanie pracovného pomeru bolo klasifikované ako okamžité skončenie pracovného pomeru a zároveň že krajský súd sa nevysporiadal so všetkými dôkazmi.

11. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie zamietol. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti odvolací súd uviedol, že odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom

uviedol dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu záveru súdu prvej inštalácie o nedôvodnosti žaloby, t. j. vysvetlil, z akých dôvodov považoval skončenie pracovného pomeru medzi stranami za okamžité a platné. Odvolací súd sa stručným, ale dostatočným spôsobom vysporiadal so všetkými relevantnými odvolacími námietkami žalobcu.

12. Vo vzťahu k namietanému nesprávne právnemu posúdeniu dovolací súd vyhodnotil sťažovateľom položenú otázku „*Či právny úkon žalovaného ako zamestnávateľa – „Rozviazanie pracovného pomeru“ datovaný dňom 13. októbra 2016 – určite a zrozumiteľne určuje spôsob skončenia pracovného pomeru so žalobcom ako zamestnancom?*“ ako takú, ktorá smeruje k spochybneniu skutkových zistení. Poukázal na to, že z písomnosti bolo zrejmé skutkové vymedzenie dôvodu skončenia pracovného pomeru, a to „*hrubé porušenie pracovnej disciplíny z dôvodu neospravedlnených absencií v dňoch 11. - 13. októbra 2016*“, je vyhotovená 13. októbra 2016, t. j. v lehote stanovenej v § 68 ods. 2 ZP, a to, že ide o rozhodnutie zamestnávateľa o okamžitom skončení pracovného pomeru so zamestnancom, vyplýva z uvedenia dátumu, ku ktorému chcel žalovaný pracovný pomer so žalobcom skončiť. Inak povedané, zo skutkových okolností sporu, resp. skutkového deja, považovali súde za preukázanú vôľu žalovaného v prvom rade skončiť pracovný pomer so žalobcom a v druhom rade skončiť tento pracovný pomer okamžite, a nie výpoveďou. Následne súde na zistený skutkový stav aplikovali príslušné ustanovenia Zákonníka práce. Sťažovateľova prezentácia o hodnotení písomnosti z hľadiska neurčitosti je iba polemikou s rozhodnutím odvolacieho súdu. Najvyšší súd zhrnul, že dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné, ale nie je dôvodné a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné a ako celok ho podľa § 448 CSP zamietol.

13. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, pretože je nútený hľadať odpovede, ktoré rozhodnutie neobsahuje, a to na otázku, prečo odvolací súd vyhodnotil, že prejav vôle žalovaného smeroval k okamžitému skončeniu pracovného pomeru, a prečo súde nižších inštalácií nezobrali do úvahy všetky dôkazy.

14. Sťažovateľ nesúhlasí ani s časťou napadnutého rozsudku, v ktorej najvyšší súd vyhodnotil jeho dovoláciu otázku ako skutkovú. Podľa jeho názoru posúdenie prejavu vôle žalovaného – či išlo o výpoveď, alebo okamžité skončenie pracovného pomeru, je otázkou právnou, ktorú v dovolaní podporil na vec vzťahujúcou sa judikatúrou. V tejto súvislosti tiež argumentuje tým, že súde nižších inštalácií neskúmali prejav vôle žalovaného v kontexte všetkých jeho právnych úkonov.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka o porušení práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy) a spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. dohovoru) napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa v pracovnoprávnom spore zamietnuté.

16. Ústavný súd hodnotí, že argumentácia v ústavnej sťažnosti v značnej miere predstavuje vyjadrenie nespokojnosti s výsledkom sporu. Aj v tej časti ústavnej sťažnosti, ktorá smeruje priamo proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu, sťažovateľ opakovane uvádza, že nedostal odpoveď na to, prečo všeobecné súde vyhodnotili prejav vôle žalovaného ako okamžité skončenie pracovného pomeru.

17. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 311/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (IV. ÚS 43/04). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

18. Vo vzťahu k preskúmaniu napadnutého rozsudku v časti namietanej vady zmätočnosti [§ 420 písm. f) CSP] a sťažostnej argumentácie konštatuje, že sťažovateľ opakovane namieta, že všeobecné súdy (počnúc okresným súdom a končiac najvyšším súdom) neodôvodnili, prečo vyhodnotili spornú písomnosť ako oznámenie o okamžitom skončení pracovného pomeru. Ústavnú sťažnosť sťažovateľ v tomto smere koncipoval ako ďalšie odvolanie.

19. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

20. Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok (poukazujúc aj na rozsudok okresného a krajského súdu v ich relevantných častiach) a konštatuje, že najvyšší súd riadne preskúmal rozhodnutia krajského súdu a okresného súdu a ich odôvodnenia v nadväznosti na sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod a tento aj riadne vyhodnotil. Z rozsudku krajského súdu celkom jasne vyplýva, že prejav vôle žalovaného bol zrozumiteľný, dostatočný a jednoznačne smeroval k okamžitému skončeniu pracovného pomeru. Rovnako celkom jasne z rozhodnutí súdov vyplýva úvaha, na základe ktorej k dospeli k záveru o platnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru (splnenie všetkých obsahových a formálnych náležitostí podľa ZP). Sťažovateľovi sa v konaní nepodarilo preukázať opak. Je potrebné opätovne zdôrazniť, že neprodukoval ani len tvrdenia o neoprávnenosti skončiť s ním pracovný pomer okamžite. Inými slovami, neprodukoval tvrdenia o tom, že by pracovnú disciplínu neporušil hrubým spôsobom alebo že neboli dodržané iné zákonom vyžadované podmienky okamžitého skončenia pracovného pomeru.

21. Ústavný súd na základe uvedeného zdôrazňuje, že právny záver najvyššieho súdu v dotknutej časti napadnutého rozsudku nevykazuje znaky arbitrárnosti, zjavnej neodôvodnenosti či svojvôle, čo by bolo možné konštatovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení zákona, že by tým poprel ich účel a význam.

22. V časti dovolania, ktorou sťažovateľ namietal nesprávne právne posúdenie a jeho odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], najvyšší súd uviedol, že dovolaním vymedzená otázka sa týka skutkových okolností a ako taká nezodpovedá zákonným kritériám.

23. K podstate sťažovateľovej argumentácie o nesprávnom vyhodnotení jeho dovolacej otázky ako otázky, ktorá sa týka skutkových okolností (bod 12 tohto uznesenia), je potrebné uviesť, že tento záver najvyššieho súdu nepovažuje za správny. Podľa názoru ústavného súdu ide o otázku právnú, teda o otázku právneho posúdenia zisteného skutkového stavu veci, nie o otázku skutkovú. Napriek tomuto vlastnému nesprávnomu hodnoteniu sa najvyšší súd s touto otázkou meritórne vysporiadal. Sťažovateľ v dovolaní namietal, že rozviazanie pracovného pomeru nespĺňalo atribúty určitého a zrozumiteľného právneho úkonu. Dovolací súd (v bode 16 napadnutého rozsudku) podrobil tento právny úkon prieskumu a na podklade všetkých skutkových okolností vyhodnotil, že išlo skutočne o právny úkon zodpovedajúci požiadavkám kladeným pre okamžité skončenie pracovného pomeru. Inými slovami, najvyšší súd zhodnotil, že ide o platný právny úkon okamžitého skončenia pracovného pomeru, ktorý je určitý a zrozumiteľný a na ktorý súdy nižších inštancií aplikovali správne právne normy [§ 47 ods. 1, § 68 ods. 1 písm. b), ods. 2, § 70 a § 81 ZP].

24. Z hľadiska ústavného posúdenia veci treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom si vymedzovať prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

25. K sťažovateľom vymedzenej dovolacej otázke je tiež potrebné uviesť, že sa cez ňu pokúšal opakovane spochybníť vôľu zamestnávateľa okamžite skončiť pracovný pomer. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje na § 15 ZP, z ktorého vyplýva, že prejav vôle treba vykladať so zreteľom na okolnosti, za ktorých sa urobil, a tak, aby zodpovedal dobrým mravom. K splneniu hmotnoprávnej podmienky najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/74/2008 uviedol, že skutočnosti, ktoré sú dôvodom na okamžité skončenie pracovného pomeru, nie je potrebné rozvádzať do všetkých podrobností, pretože pre neurčitost' a nezrozumiteľnosť prejavu vôle je okamžité skončenie pracovného pomeru neplatné len vtedy, keď by sa nedalo ani výkladom prejavu vôle zistiť, prečo bol pracovný pomer okamžite skončený.

26. Pokiaľ sťažovateľ namietal „spätný dátum“ ukončenia pracovného pomeru, ústavný súd pripomína rovnako, ako vo svojich rozhodnutiach uviedli aj všeobecné súdy, že účinky okamžitého

skončenia pracovného pomeru nastanú momentom doručenia (čo sťažovateľ nepoprel) bez ohľadu na to, aký deň skončenia bol v zrušovacom právnom úkone uvedený (skorší, neskorší), príp. ak nebol uvedený žiadny deň skončenia pracovného pomeru.

27. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade sa najvyšší súd neodmietol zaoberať mimoriadnym opravným prostriedkom sťažovateľa, ktorým napadol rozsudok krajského súdu, jeho dovolanie riadne preskúmal, no keďže v časti dovolania nezistil jeho dôvodnosť a v ďalšej časti dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania nezistil, následne sformuloval svoj právny záver o zamietnutí podaného mimoriadneho opravného prostriedku a rozhodol o ňom spôsobom, ktorý mu Civilný sporový poriadok prostredníctvom § 448 vyslovene umožňuje.

28. Len na okraj ústavný súd dodáva, že rozhodnutia, na ktoré sťažovateľ v dovolaní odkazoval, sa síce týkali hodnotenia prejavu vôle (§ 35 OZ), no zhodne uvádzali, že o neurčitosti a nezrozumiteľnosti právneho úkonu je možné uvažovať len vtedy, ak ani výkladom nemožno dospieť k nepochybnému poznaniu, čo chcel účastník právneho úkonu prejavovať. To, že sťažovateľ odmieta akceptovať okamžité skončenie pracovného pomeru, samo osebe nepopiera prejavenu vôľu žalovaného zákonným spôsobom (adresovaným jednostranným písomným úkonom) ukončiť pracovný pomer vo zvolenej forme.

29. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v odôvodnení napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nezistil nič, čo by ho robilo ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim korekciu zo strany ústavného súdu. Preto ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2024

Robert Šorl
predseda senátu